

17. On the recommendation of the parliamentary hearings "Current Status and Challenges in the Prevention of Gender Violence" : Resolution of the Supreme Council of Ukraine of 22.03.2007, № 817-V [Electronic resource]. – Mode of access : <http://zakon.nau.ua/doc/?code=817-16>.
18. On approval of the application and review reports of domestic violence, or a real threat : Cabinet of Ministers of Ukraine of 26.04.2003, № 616 [Electronic resource]. – Mode of access : <http://zakon1.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg=616-2003-%EF>.
19. On approval of the procedure for considering appeals and messages about child abuse or actual threat of such : State Committee of Ukraine for Family and Youth, the Ministry of Home Affairs of Ukraine, Ministry of Education, Ministry of Health of 16.01.2004 year № 5/34/24/11 [Electronic resource]. – Mode of access : <http://zakon1.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg=z0099-04>.
20. On Amendments to the Code of Ukraine on Administrative offences to establish liability for a domestic violence protective order or failure to Law of Ukraine dated 15.05.2003 № 759-IV [Electronic resource]. – Mode of access : <http://zakon1.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg=759-15>.
21. Administrative delictology characteristics of the offender that infringe on public order and public safety in urban areas : Based on the investigation of offenses committed in the city of Zaporizhia / S. Omelyanchik // State & Law : Collected Essays. Legal and political science. – Kyiv : Institute of State and Law. V.M. Koretsky NAS of Ukraine, 2009. – № 44. – P. 532-537.
22. On amendments to some legislative acts of Ukraine concerning improvement of legislation concerning domestic violence : Law of Ukraine of 25.09.2008 [Electronic resource]. – Mode of access : <http://zakon1.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg=599-17>.
23. On Amendments to the Code of Ukraine on Administrative Offenses with respect for individual offenses : Law of Ukraine of 02.12.2010 [Electronic resource]. – Mode of access : <http://zakon1.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg=2744-17>.

УДК 342.9: 347.921

ПРОЦЕСУАЛЬНІ ОБОВ'ЯЗКИ УЧАСНИКІВ АДМІНІСТРАТИВНОГО ПРОЦЕСУ

Павленко Н.Г., к.ю.н., с.н.с.

Національна академія внутрішніх справ

У статті досліджуються особливості дії процесуальних обов'язків у адміністративному судочинстві, належність різним суб'єктам, вплив на судовий процес. Також підготовлені ґрунтовні висновки та пропозиції щодо процесуальних обов'язків учасників адміністративного процесу.

Ключові слова: процесуальні обов'язки, процесуальні наслідки, адміністративний процес, суб'єкт владних повноважень.

Павленко Н.Г. ПРОЦЕССУАЛЬНЫЕ ОБЯЗАННОСТИ УЧАСТНИКОВ АДМИНИСТРАТИВНОГО ПРОЦЕССА / Национальная академия внутренних дел, Украина

В статье исследуются особенности действия процессуальных обязанностей в административном судопроизводстве, принадлежность различным субъектам, влияние на судебный процесс. Также в данной статье подготовлены обстоятельные выводы и предложения по процессуальным обязанностям участников административного процесса.

Ключевые слова: процессуальные обязанности, процессуальные последствия, административный процесс, субъект властных полномочий.

Pavlenko N.G. PROTSSESSUALNIYE RESPONSIibilities PARTICIPANTS THE ADMINISTRATIVE PROCESS / National academy of Internal Affairs, Ukraine

This article analyzes the legal literature and provisions of legal acts concerning procedural duties of the administrative process. Analyzed the steady implementation by the parties of their procedural obligations relevant to the implementation of all judicial procedures required by law, which in turn ensures a full installation of the case and an objective assessment of the evidence. The essence of fulfillment member of the administrative process of their judicial duties is his desire to avoid the negative consequences that may result in their failure.

Also considered the issue that each party must prove the facts upon which its claims and objections. Failure to comply with this procedure may result in the obligation of non-recognition by the court of the circumstances and evidence of neglect in making decisions.

Parties are required during the proceedings to inform the court of a change of residence (stay, location) work life (Part 1 of Art. Ukraine 40 banks). Failure to comply with this procedural obligation may result in failure of the website administration process hearing his fault, because in accordance with Part 1 of Art. Ukraine 40 banks in the event of failure to notify change of address notice is sent over the last awarded at and considered.

Also in this study made an opinion that the exact and strict compliance with the procedural obligations of members of the administrative process necessary for a comprehensive, full and objective consideration of the case. Failure to comply with specified responsibilities leads to an incomplete installation of the case by the court, and such actions concerned parties (the plaintiff, defendant, third parties) leads to an underestimation of the court their procedural position and possible negative consequences of a judgment for their rights, freedoms, interests and obligations.

Key words: procedural obligations, procedural consequences, the administrative process, the subject of power.

Законодавство наділяє учасників адміністративного процесу не лише процесуальними правами, а й процесуальними обов'язками. Свої процесуальні права учасники адміністративного процесу реалізують на свій розсуд, тобто вони носять диспозитивний характер. На відміну від процесуальних прав, процесуальні обов'язки мають для учасників адміністративного процесу імперативний характер.

Неухильне виконання сторонами своїх процесуальних обов'язків має значення для здійснення всіх процесуальних процедур, передбачених законодавством, що в свою чергу гарантує повне встановлення обставин справи та об'єктивну оцінку доказів.

Сутність виконання учасником адміністративного процесу своїх процесуальних обов'язків полягає в його бажанні уникнути негативних наслідків, до яких може призвести їх невиконання.

Кожна сторона повинна довести ті обставини, на яких ґрунтуються її вимоги та заперечення (ч.1 ст.71 КАС України). Невиконання цього процесуального обов'язку може призвести до невизнання судом таких обставин доказами та їх неврахування при винесенні рішення.

Сторони зобов'язані під час провадження у справі повідомляти суд про зміну місця проживання (перебування, знаходження), роботи, служби (ч.1 ст.40 КАС України). Невиконання цього процесуального обов'язку може призвести до неповідомлення учасника адміністративного процесу про судові засідання з його вини, оскільки, відповідно до ч.1 ст.40 КАС України, у разі неповідомлення про зміну адреси, повістка надсилається стороні за останньою адресою і вважається врученою.

Сторони зобов'язані нести витрати, пов'язані з: залученням ними свідків, спеціалістів, перекладачів та проведенням з їх ініціативи судових експертиз (ч.1 ст.92 КАС України); проведенням огляду доказів на місці та вчиненням інших дій, необхідних для розгляду справи (ч.1 ст.93 КАС України). Невиконання цього процесуального обов'язку може призвести до неповного викладення правової позиції учасника адміністративного процесу, що негативно позначиться на ймовірності прийняття судового рішення на його користь.

Усі учасники адміністративного процесу зобов'язані під час судового засідання:

- виконувати розпорядження головуючого, додержуватися в судовому засіданні встановленого порядку та утримуватися від будь-яких дій, що свідчать про явну зневагу до суду або встановлених у суді правил (ч.2 ст.134 КАС України);
- виконувати вимоги судового розпорядника, пов'язані із виконанням ним своїх процесуальних прав та обов'язків під час судового засідання (ч.3 ст.64 КАС України).

Суд має право, згідно з положеннями ст.120 КАС України, зобов'язати сторону чи третю особу взяти особисту участь у судовому засіданні (навіть у тому разі, коли в провадженні беруть участь їх представники).

Розглянуті вище процесуальні обов'язки притаманні всім учасникам адміністративного процесу. Разом з тим існують процесуальні обов'язки, які властиві лише певним його учасникам.

Позивач при поданні позовної заяви повинен дотриматися всіх вимог до цього документа, передбачених ст.106 КАС України, а також сплатити судовий збір. Недотримання такого роду вимог має наслідком залишення позовної заяви без руху з подальшим її поверненням у разі неусунення недоліків.

Відповідно до ч.1 ст.59 КАС України, представник, який бере участь в адміністративному процесі на основі договору, зобов'язаний дотримуватися всіх розпоряджень довірителя щодо ведення справи.

Загалом процесуальні обов'язки учасників адміністративного процесу можна розділити на дві частини: процесуальні обов'язки зацікавлених та незацікавлених учасників.

Дотримання процесуальних обов'язків зацікавленими учасниками адміністративного процесу (позивач, відповідач, треті особи) полягає у прагненні досягти сприятливого судового рішення, оскільки ним воно вплине на їх права, свободи, інтереси та обов'язки.

Дотримання процесуальних обов'язків незацікавленими учасниками адміністративного процесу (свідок, експерт, спеціаліст, перекладач, секретар судового засідання, судовий розпорядник) диктується лише їх процесуальним статусом, оскільки судові рішення не вплине на їх права, свободи, інтереси та обов'язки.

Окремі учасники адміністративного процесу мають процесуальний обов'язок визнавати за власні навіть такі процесуальні дії, які були вчинені до їх вступу у процес. Стаття 55 КАС України передбачає, що у разі вибуття або заміни сторони чи третьою особи у відносинах, щодо яких виник спір, суд допускає на будь-якій стадії адміністративного процесу заміну відповідної сторони чи третьою особи її правонаступником. Усі дії, вчинені в адміністративному процесі до вступу правонаступника, обов'язкові для нього в такій самій мірі, у якій вони були б обов'язкові для особи, яку він замінив.

На відміну від цивільного процесу, де процесуальні права та обов'язки учасників загалом є однаковими, Кодекс адміністративного судочинства України встановлює додаткові процесуальні обов'язки для такого учасника адміністративного процесу, як суб'єкт владних повноважень.

До таких додаткових процесуальних обов'язків суб'єкта владних повноважень відносяться:

а) особливості виклику суб'єкта владних повноважень та процесуальні наслідки виклику.

Відповідно до ч.1 ст.38 КАС України, суб'єкту владних повноважень текст повістки надсилається електронною поштою (факсимільним повідомленням) на адресу електронної пошти або на номер факсу (телефаксу), які містяться у Єдиній базі даних електронних адрес, номерів факсів (телефаксів) суб'єктів владних повноважень.

Суб'єкт владних повноважень повинен за допомогою електронної пошти (факсу, телефону) негайно підтвердити суду про отримання тексту повістки. Текст такого підтвердження роздруковується, а телефонне підтвердження записується відповідним працівником апарату суду і приєднується секретарем судового засідання до справи. Таке підтвердження є достатнім доказом належності повідомлення суб'єкта владних повноважень про дату, час і місце судового розгляду. Якщо протягом двох робочих днів з дня направлення тексту повістки підтвердження від суб'єкта владних повноважень не надійшло, секретар судового засідання складає про це довідку, що приєднується до справи і є достатнім доказом належності повідомлення суб'єкта владних повноважень про дату, час і місце судового розгляду;

б) особливості обов'язку доказування суб'єктом владних повноважень.

Відповідно до ст.71 КАС України, в адміністративних справах про протиправність рішень, дій чи бездіяльності суб'єкта владних повноважень обов'язок щодо доказування правомірності свого рішення, дії чи бездіяльності покладається на відповідача, якщо він заперечує проти адміністративного позову.

Крім цього, суб'єкт владних повноважень повинен подати суду всі наявні у нього документи та матеріали, які можуть бути використані як докази у справі. У разі невиконання цього обов'язку, суд витребує названі документи та матеріали.

Слід звернути увагу на специфіку доказування в адміністративному судочинстві. Вона полягає в тому, що у справах про протиправність рішень, дій чи бездіяльності суб'єкта владних повноважень обов'язок щодо доведення правомірності свого рішення, дії чи відповідальності покладено на відповідача, якщо він заперечує проти адміністративного позову. Такий підхід означає, що докази, направлені на спростування позовних вимог, є найголовнішим питанням участі відповідача в адміністративному процесі, адже від того, наскільки повно будуть зібрані факти для підтвердження відсутності обставин, якими обґрунтовуються позовні вимоги, залежить встановлення судом правильного і об'єктивного рішення. Тому, триматися осторонь під час

збирання доказів для підтвердження відсутності протиправних дій чи бездіяльності, не в інтересах відповідача. Отже, в адміністративних справах запроваджено презумпцію вини відповідача – суб'єкта владних повноважень, що підтверджує ч.2 ст.71 КАС України [1, 107];

в) особливості виконання судового рішення суб'єктом владних повноважень.

Відповідно до ч.1 ст.257 КАС України, на відповідних суб'єктів владних повноважень можуть бути покладені обов'язки щодо забезпечення виконання рішення. Для цього в рішенні можуть бути визначені спосіб, строки і порядок його виконання.

Разом з тим, особливий процесуальний статус суб'єкта владних повноважень проявляється у випадку, коли рішення увалено не на його користь – у цьому разі для учасника адміністративного процесу не передбачено обов'язку компенсувати судові витрати (компенсація відбувається з Державного бюджету України). З цього правила існує виняток, якщо суб'єктом владних повноважень є орган місцевого самоврядування, його посадова чи службова особа – в такому випадку компенсація відбувається з місцевого бюджету (ч.1 ст.94 КАС України).

КАС України не передбачає права відповідача подавати зустрічний позов (на відміну від ЦПК України). Отже, процесуальне право відповідача подати заперечення проти позову та наявні у нього докази, передбачене статтями 49 і 107 КАС України, набуває для цього учасника адміністративного процесу характеру процесуального обов'язку. Відповідач не бажає настання негативних наслідків у вигляді неврахування судом документів та доказів, що наявні у цього учасника адміністративного процесу, тому починає діяти в межах зобов'язального процесуального права.

Окреме місце в структурі процесуальних обов'язків займає обов'язок дотримуватися процесуальних строків. За своєю суттю процесуальні строки є виявом процесуальних обов'язків. Виконання будь-якого процесуального обов'язку учасником адміністративного процесу обмежено в часі початком процесуального строку та його закінченням. Отже, процесуальні строки вчинення визначених КАС України дій набувають рис процесуальних обов'язків учасників адміністративного процесу.

Можна зробити висновок, що точне та неухильне дотримання процесуальних обов'язків учасниками адміністративного процесу необхідне для всебічного, повного і об'єктивного розгляду справи. Недотримання вказаних обов'язків призводить до неповного встановлення судом обставин справи, а вчинення таких дій зацікавленими учасниками (позивачем, відповідачем, третіми особами) спричиняє неврахування судом їх процесуальної позиції та можливі негативні наслідки судового рішення для їх прав, свобод, інтересів та обов'язків.

ЛІТЕРАТУРА

1. Котенко В.М. Окремі аспекти реалізації процесуальних прав і обов'язків учасників адміністративного процесу / В.М. Котенко // Ученые записки Таврического национального университета им. В.И. Вернадского. Серия: Юридические науки. – Симферополь, 2012. – Т. 25 (64). – № 1. – С. 103-108.

УДК 342.9001.2: 639.2.005

ПРИТЯГНЕННЯ ОСІБ ДО АДМІНІСТРАТИВНОЇ ВІДПОВІДАЛЬНОСТІ ЗА ПОРУШЕННЯ ПРАВИЛ РИБАЛЬСТВА ТА ОХОРОНИ РИБНИХ ЗАПАСІВ ЯК ОДИН ІЗ ЗАСОБІВ ПІДВИЩЕННЯ ЕФЕКТИВНОСТІ ЇХ ОХОРОНИ

Салманова О.Ю., к.ю.н., доцент

Харківський національний університет внутрішніх справ

У статті визначено основні недоліки змісту та процедури адміністративної відповідальності за порушення правил рибальства та охорони рибних запасів; запропоновано шляхи їх вдосконалення. Наголошується, що удосконалення матеріальних та процесуальних норм законодавства про адміністративну відповідальність за порушення правил рибальства та охорони рибних запасів